

Upravništvo, Ljubljana, Kranjčeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3302, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošti, čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Kranjčeva ulica 5, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Zveza severnih malih držav

Med malimi državami severne in severozapadne Evrope se opaža gibanje, ki stremi k pozitivni skupnosti, k usvareni določni predstavi, ki pa naj bi bile predvsem ali vsaj sprva pretežno gospodarske. Mnogo se imenuje v tej zvezi ime nizozemskega ministrskega predsednika Colijna, ki je pred meseci na novo sprožil naznačeno prizadevanje.

Ta pojav je vsekakor za sodobno stanje v Evropi zelo značilen. Saj se tiče onega predela evropskega kontinenta, o katerem edinem moremo reči, da ni še povezan medsebojno v kako skupno zvezo. Kamorkoli v Evropi se obrnemo, povsod vidimo bloke, povsod so se organizirale neke skupne vezi, ki naj zavarujejo skupno usodo, ali naj pomagajo varovati, odnosno utrditi mirovno stanje ter varnost pridobljenih življenjskih možnosti.

Značilno je, da so v take zveze povezane zlasti male in srednje države, pač v zdravem spoznanju, da jih Društvo narodov, kakor so mu vdane in zveste pobornice, še ne odvzema nujnosti, da še posebej skrbijo za svojo varnost in za organizacijo vseh sil, ki se morejo spraviti v akcijo za doseganje najosnovnejših življenjskih ciljev. Med najtrajnejšimi imamo najstarejšo tako zvezo, našo Malo antanto, ki čuva doseženo stanje v srednjem Podonavju, kjer se mora in se bo morala tudi nadalje boriti zoper rovanje destruktivnih faktorjev. Nanjo se je naslonila Balkanska zveza, sorodno orientirana aliansa, ki naj obvladuje Balkanski polotok ter ga varuje pred razdiralnimi vplivi od znotraj in zunaj. Znatno manj kompaktna in manj določno povezana je med seboj baltičska zveza, ki je želela nekako posneti solidno zasnovo Male antante, pa ji je seveda manjkala enotnost političnih pogledov ter istovetnost interesov, da bi mogla pomeniti enako važen faktor; vrh tega ji brez primere manjše razmere ne dovoljujejo, da bi se mogla primerjati z našo tvorbo.

Od ostalih malih in srednjih držav so se nekatere naslonile na velike sile neposredno, kakor smo videli pri Avstriji ter Madžarski ali Albaniji, iz kakšnih nagibov in ciljev, to je poglavje zase.

Ostale pa so na severu in severozapadu Evrope države, ki spadajo prav tako v skupino malih in srednjih, a se niso priključile nikamor, niti si niso med seboj osnovali kakršnekoli zveze. Po eni strani gre tu za skupino skandinavskih kraljevin, ki se jim pridružuje tudi Finska, saj vemo, da si ta prizadeva, da se ne bi štela med baltičske politične formacije, marveč da se uvršča kolikor mogoče k Skandinaviji. Kamor spada zares po vsej svoji zgodovini in kulturni strukturi. Po drugi strani gre za področje, ki je vendarle oddaljeno in ločeno od skandinavskega, namreč za Belgijo in Nizozemsko. Na prvi pogled je nekoliko presenetljivo, da se imenuje teh šest držav skupaj, ko pomenijo vendar dvojce dovolj ločenih področij. Toda kljub temu so se tu spletle neke vezi, ki težijo po skupnosti in se še vedno uveljavljajo stremiljenja, ki hočejo v organizacijo nekih skupnih prizadevanj. Ta skupnost se imenuje večkrat z označbo oselskih držav, torej držav, ki se grupirajo okrog Osla, prestolnice Norveške. To pa ima že nekoliko zgodovine.

Leta 1930. so se zbrali v Oslu delegati šestih držav imenovanega področja ter se dogovorili na pogodbo, po kateri so se zavezale skandinavske države med seboj ter z Belgijo in Nizozemsko, da se bodo medsebojno v gospodarskem pogledu podpirale ter da ne bodo spreminile, odnosno povišale carin, ne da bi se o tem povprej posvetovali in dogovorile. Ta dogovor, sklenjen v letu 1930. v Oslu, je postavil tedaj temelje za neko gospodarsko sodelovanje, ki naj bi povezovalo sever z državami ob spodnjem Renu.

Toda prišla je doba velike gospodarske krize, z novimi silnimi ekonomskimi pretresilji ter neprestanimi valutnimi ter trgovskopolitičnimi kolebanji. Prav za take dogovore, kakor se je bil sklenil v Oslu, je bila doba, ki je začela nekako z letom 1930., kar se da neugodna in prav nič ni čudno, da ni dala prilike za ostvareitev onih določb, ki se niti niso mogle ratificirati. Saj se je gospodarski razvoj zasulak v močno drugačno smer in težnje po avtarkiji so prevladale marsikje.

Najhuja leta so minila, mnogi znaki gospodarske obnove so se že ugotovili in po vsem tem ni čudno, da so se pojavile znova težnje po ekonomskem sodelovanju v belgijsko-nizozemsko-skandinavskem področju. Dal jim je posebnega poudarka šef nizozemske vlade Colijn. Njegova pobuda je našla živahen odziv. Dva člana nizozemske vlade sta izvedla studijsko potovanje po skandinavskih drž., švedski kralj je napravil poset v Belgiji, vse to in še nekateri znaki se navajajo kot znamenja, da je na delu resno prizadevanje, da se obnovijo poskusi za organizacijo nekih skupnosti med skandinav-

PRORAČUN PRED SKUPŠČINO

Finančni minister presoja v svojem ekspozeju naše gospodarsko stanje zelo optimistično — Dinar je čvrst in stabilen

Beograd, 17. februarja. p. V narodni skupščini se je danes pričela načelna razprava o proračunu. Za razpravo vlada veliko zanimanje v vseh poslanskih, pa tudi v gospodarskih krogih. Zato so bile danes tudi galerije nabito polne. Navzočih je bilo tudi več diplomatov, ki so se posebno zanimali za ekspoze finančnega ministra.

Pred sejo narodne skupščine je bila v kabinetu predsednika Čiriča konferenca šefov vseh parlamentarnih skupin. Na tej konferenci so se dogovorili glede razporeda govornikov in načina razprave. Prijavljenih je izredno veliko število govornikov. Predvidoma bo trajala proračunska razprava tri tedne.

Kmalu po 10. se je pričela seja skupščine. Navzoči so bili tudi skoraj vsi člani vlade. Po odobritvi zapisnika in rešitvi nekih formalnosti je skupščina takoj prešla na dnevni red in pričela proračunsko razpravo, ki jo je otvoril finančni minister Dušan Leticia z daljšim ekspozejem.

Ekspoze finančnega ministra

Finančni minister je v svojem govoru zelo optimistično prikazal finančni in gospodarski položaj v državi in izrazil pričanje, da naše gospodarstvo ne bo posebno občutilo pomliljarnega povišanja proračuna. Po več suhih letih se je gospodarski položaj v preteklem letu znatno popravil ter so se prvič pokazale koristi in sadovi prizadevanj za omiljenje gospo-

darske krize. K temu je pripomogla odlična žetev, kar je imelo za posledico povečanje notranje kupne moči, dočim so se na drugi strani pojavili tudi novi zunanji kupci. Z božjo pomočjo ter po premišljenem delu vlade dr. Stojadinovića kaže bilanca za leto 1936 razveseljivo pozitivne rezultate, ki so tudi v skladu s potrebami države.

Povišek proračuna za 625 milijonov dinarjev pomeni za naše prilike sicer velik skok in zahteva pokritje v fiskalni obremenitvi, toda gospodarsko stanje v državi se je tako popravilo, da se bo to lahko izvršilo brez škode za naše narodno gospodarstvo in brez nevarnosti, da bi proračunsko leto končalo z deficitom. Gospodarska kriza je znatno popustila in se vsepopoved kaže preokret na bolje. Po statističnih podatkih se to jasno vidi. Borze so vedno najboljši barometer gospodarskega življenja. V letu 1936 je bilo poslovanje na borzah mnogo živahnijejšo nego prejšnjega leta, čeravno so zunanje politični dogodki vzbujali skrb v poslovnem svetu. Tendence je bila vse leto čvrsta, zlasti tudi pri državnih papirjih. Minister je nato podal pregled borznih tečajev in statistiko borznega prometa. Obširno se je minister bavil z gradbeno delavnostjo in zagotavljal, da ni bilo še nobeno leto v tem pogledu tako uspešno kakor preteklo leto. To se vidi tudi v povečani zaposlenosti delavstva in v povečanju obratov v raznih opekarnah, ter drugih industrijskih podjetjih, ki sodelujejo v gradbenih akcijah.

Nato je podal minister statistični pre-

gled lanske žetve in navajal, da je bila tudi prodaja žita mnogo boljše kakor prejšnjega leta. Izboljšanje gospodarskega položaja se vidi tudi v ustanovitvi cele vrste novih industrijskih, trgovskih, obrtnih in drugih podjetij. Število stečajev je postalo vidno manjše. Gospodarska konjunktura se opaja tudi v železniškem prometu, kjer je bilo lansko leto za 39.000 vagonov več blaga v prometu kakor prejšnje leto. Posebno živahen promet je opaziti v naši morskimi plovi. Razni dogodki po svetu so imeli za posledico, da so zaposlene vse naše ladje in so oddane že za več mesecev naprej.

V dokaz, da je gospodarski položaj odličen, je minister navajal tudi razmere na našem denarnem trgu. Hranilne vloge naraščajo celo pri zavodih, ki so pod zaščito. Zunanja trgovina se je zelo povečala. Obširno je govoril o izvozu živine in o izvozu sadja, a za bližnjo bodočnost je napovedal tudi velik preokret v trgovinskih odnosih s Francijo, ki se bodo na novo uredili. Prav tako pričakuje mnogo koristi od ureditve trgovinskih odnosov z Italijo.

Vlada stremi za tem, da kar najbolj omili gospodarsko krizo in da čim več doprinese k pospešenju gospodarske delavnosti. V to svrhu je začela izvajati tudi širokopotezna javna dela. Vse to kaže, da lahko narodni poslanci mirno sprejmejo tudi ta povečani proračun brez strahu, da bi imelo to škodljive posledice za naše gospodarstvo.

Končno je minister prešel na vprašanje

dinarja. Lansko leto je prenehal obstojati takozvani zlati blok, ko sta se Francija in Nizozemska odločili za devalvacijo. Pred tem je notiral dinar v švici 7 švicarskih frankov za 100 din, po tej devalvaciji pa se je povzpela na 10. Na dinar devalvacija drugih valut ni imela slabih posledic in je dinar ohranil svojo kupno moč, ker se je že v začetku leta 1935 prilagodil stvarnim prilikam. Od tedaj se je zaupanje v dinar okrepilo in zaradi nestalnosti drugih valut je postal dinar zelo iskana valuta. Tujci, ki imajo terjatve v dinarjih, ne pritiskejo na izplačilo pač pa se kaže vedno večji priliv tujega kapitala v našo državo. Zaupanje v denarne zavode se vrača in naše banke zopet razpolagajo z dovoljnimi sredstvi. Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov je rodila povoljne posledice in hranilne vloge se večajo ne samo pri državnih, marveč tudi pri zasebnih denarnih zavodih in celo pri takih bankah, ki so pod zaščito.

Minister je nato obširno govoril o ukrepih za podpiranje industrije ter je navajal zlasti igraditve Zenice in drugih industrijskih podjetij, ki služijo tudi interesom državne obrambe. Daljša izvajanja je posvetil produkciji zlata, ki vedno bolj narašča. Svoj govor je končal z ugotovitvijo, da kažejo doseženi uspehi, da smo na dobrem potu. Vlada je odločena nadaljevati po tej poti in zato poziva Narodno skupščino, da sprejme proračun kakor ji je bil predložen, ker bo s tem izrazila zaupanje vladni in ji dala moralno oporo za njeno nadaljnje delo.

Po govoru finančnega ministra je nar. poslanec Časlav Mikitič predložil poročilo večine finančnega odbora, nar. poslanec inž. Kabilin pa poročilo manjšine finančnega odbora.

Da bi mogli narodni poslanci proučiti ekspoze finančnega ministra, je predsednik Čirič sejo prekinil in predlagal, naj se razprava nadaljuje jutri dopoldne ob 8.

Konec atenske konference

Posvetovanja predstavnikov držav Balkanske zveze so bila včeraj končana — Navdušeni grški odmevi

Atene, 17. februarja. AA. Svet Balkanske zveze se je danes sestal ob 11. v zunanjem ministrstvu, poslednjo sejo pa je imel popoldne.

Ob 12.40 so bili zunanji ministri s člani delegacij na obedu v kraljevem dvoru kot gosti kralja Jurija II. senci, pa jim je priredil večerjo jugoslovanski poslanik Boško Hristić.

Atene, 17. februarja. p. Za nočjo, po drugi današnji seji predstavnikov držav Balkanske zveze, je bil napovedan običajni službeni komunikacijski potek in sklepov konference. Zvečer pa je bilo sporočeno, da bo komunikacijski potek šele jutri. Iz tega se splošno sklepa, da bo službeni komunikacijski potek zelo važne in dalekosežne podatke.

Atene, 17. februarja. AA. Lestj posebno toplo komentirajo zdravje, ki sta jih izrekla grški min. predsednik Metaxas in jugoslovanski min. predsednik dr. Stojadinović pri večerji prirejeni na čast šefom delegacij držav Balkanske zveze. »Etnost« poudarja soglasno željo, da se izpolni balkanski pakt, ki jo je izrekel Metaxas, kakor tudi skupno željo, da bi tudi druge države, ki so voljne pomagati s pozitivnim delom pristopile k temu paktu.

»Atinašine« pravi: Metaxasova zdravja in Stojadinovičev odgovor ne izražata samo pripravljenosti, v razmerju med balkanskimi državami, temveč določata tudi smerice Balkanske zveze.

»Estia« piše: Zdravje karakterizira njihova iskrenost, jasnost in pripravljenost. Poudariti je treba predvsem, da je bil Metaxas v svojem govoru ne samo veren tolmač čustev in stališča grške javnosti, temveč, da je tudi pozitivno pripomogel k balkanskemu paktu in balkanskemu miru, ki moreta temeljiti le na iskrenosti in točnosti. Tudi odgovor jugoslovenskega min. predsednika dr. Stojadinovića je bil obeležjen z isto pozitivno in iskreno naklonjenostjo do miru. Vnovič se je jasno in popolnoma uravno potrdilo osnovno obeležje balkanskega pakta kot sredstva miru, ki ni naperjen proti nikomur in ki zato radi volje sprejema sodelovanje drugih držav pri tem miroljubnem prizadevanju.

»Katerinski« pravi, da je Metaxas povedal ne le mnenje uradne Grčije, marveč mnenje vsake grškega naroda, ko je v svoji zdravici dejal, da vidi v bolgarsko-jugoslovenskem paktu glasnika boljše bodočnosti za vse balkanske države. Ta kategorična ugotovitev pravi »Katerinski«, je zadostna za odstranitev slehernega suma in vsake slabe volje.

skim ter belgijsko-nizozemskim svetom. Te skupnosti se iščejo v smeri že doseženega dogovora v Oslu pred skoraj sedmimi leti in govori se o projektu za oselsko pogodbo v novi izdaji.

To je v kratkem nekako vsa poglavitna vsebina teh prizadevanj, o katerih se dandanes precej razpravlja v državah, ki so posredno ali neposredno prizadete. More se pri tem opaziti, da obilo konkretnega pri tem ni mogoče ugotoviti. Še več, kolikor se je dosežaj analizirala ta zadeva, se je ponovno pokazalo, da prav za prav praktičnega manj prinaša, nego bi bilo videti na prvi pogled. Pri mnogih med državami naznačenih področjih se morejo ugotoviti enake ali vsaj podobne produkcijske in konsumne osnove, kar nudi malo vabljivega za medsebojne gospodarske stike. Nam iz področja male ter balkanske antante ta pojav ni nov, saj smo imeli ponovno priliko videti, da se gospodarske težnje ne ravna vedno po političnih. Pri skandinav-

V marcu tudi konferenca Male antante?

Bukarešta, 17. februarja. b. V tukajšnjih informiranih krogih ne izključujejo možnosti, da se v najkrajšem času sestane tudi svet Male antante na izredno zasedanje, ki bi se izvršilo proti koncu meseca marca v Pragi. Pobudo za to izredno konferenco Male antante je dala baje češkoslovaška vlada, ki želi tako razpršiti vse dvome, ki so se zaradi zagnane kampanje pojavili glede solidnosti vezi, ki spajajo države Male antante. Obenem bi zunanji ministri vseh treh držav imeli priliko podrobneje proučiti mednarodni položaj v zvezi z nekaterimi najnovejšimi dogodki.

Turški predsednik vlade poseti Beograd

Atene, 17. febr. g. V dobro poučenih krogih trdijo, da bo turški min. predsednik İsmet İnönü v začetku aprila posetil Beograd. Ta obisk je bil določen že na zadnjem sestanku med Ruždi Arasom in dr. Stojadinovičem v Beogradu.

Ribbentrop odžagan?

London, 17. febr. g. »News Chronicle« javlja iz Berlina, da namerava nemški poslanik v Londonu Ribbentrop odstopiti. Vzrok za to je popoln neuspeh obeh misij, ki bi jih moral izvršiti v Londonu, namreč, da doseže zblizanje med Londonom in Berlinom in da pridobi angleško vlado za nemške kolonialne zahteve.

Čiščenje v ukrajinski komunistični stranki

Berlin, 17. febr. v. Čiščenje v komunistični stranki Ukrajine traja dalje. Kakor javljajo iz Kijeva, se nahaja ljudski komisar za Ukrajino, Balicki, v Odesi, da osebo vodi borbo proti opoziciji. Na povelje Balickega je bilo v Odesi aretiranih večje število znanih članov komunistične stranke.

Poplave v Rumuniji

Bukarešta, 17. febr. br. V vzhodni Transilvaniji so nastale velike poplave. Ves železniški promet je ukinjen, ker so potušene vse važnejše proge. Škoda cenijo na mnogo milijonov. Katastrofa, ki zaradi neprestanega deževja stalno narašča, je zahtevala do sedaj okrog 100 človeških žrtev.

sko-nizozemsko-belgijskem primeru se je enako pokazalo, da izvajajo imenovane države v ogromni večini drugam v smeri velikih držav, predvsem Anglije in Nemčije. Spričo tega ni treba posebne skepe, da se ne pričakuje znatnejšega učinka od eventualne obnove oselskih sklepov.

Prav zaradi tega se tem bolj opazja, da izvirajo ta in podobna prizadevanja iz spoznanja, da je treba sodelovanja med narodi, zlasti med malimi in srednjimi državami, ki dosežaj še niso povezane v kakršnokoli skupnost. Tako je podoba, da izvirajo prizadevanja bolj iz idejne kakor iz realne stvarne potrebe, pa se zdi, da je treba temu primerno presojati možnost njihovega uspeha. Prav radi tega pa moremo računati, da se bodo stremiljenja nadaljevala kljub eventualnim neuspehom, pač v spoznanju, da bi bilo koristno, tudi ta del Evrope povezati v neko alianso, podobno kakor je danes povezana domala vsa ostala Evropa.

Kontrola španskih mej pod angleškim vodstvom

Sedež kontrolne oblasti bo v Londonu — Portugalska se še vedno upira — Sodelovanje Zedinjenih držav

London, 17. febr. o. Po sinočnjem sklepu odbora za nevmešavanje bo mednarodna kontrola španskih mej organizirana tako, da bo centrala v Londonu. Vrhovno vodstvo te kontrole bo poverjeno nekemu višjemu angleškemu oficirju. V nadzorne komisije na španskih mejah bodo imenovani zastopniki držav, ki niso neposredno zainteresirani pri dogodkih v Španiji. Za preprečitev pošiljanja protovojlovcev bodo za potovanja v Španijo uvedeni posebni vizumi, katerih izdajanje bo zelo omejeno. Brezposelnim delavcem se vizumi za potovanja v Španijo sploh ne bodo smeli izdajati.

Pariz, 17. febr. o. V pariških krogih smatrajo sklepe londonskega odbora za velik uspeh italijanske diplomacije. Priznavajo pa tudi, da sta Italija in Nemčija s svojim stališčem podprli Francijo in na ta način zagotovili uvedbo mednarodne kontrole. Edina temna točka doseženega sporazuma je še stališče Portugalske, ki slej ko prej odklanja mednarodno kontrolo na svojem ozemlju. Ta odpor Portugalske se zdi popolnoma nerazumljiv, ker za tako stališče nima nobenega stvarnega vzroka in sicer tem manj, ker so se mednarodni kontrole podvrgle tudi vlesile. Izvedba londonskega sporazuma pa ni odvisna samo od Portugalske, ker je tudi Rusija sprejela te predloge s pogojem, da bo kontrola obvezna za vse.

Zunanji minister Delbos je imel senci dolgo konferenco z ameriškim poslanikom Bullittom, ki mu je sporočil, da je ameriška vlada pripravljena poslati potrebno število sposobnih uradnikov, ki bi kot absolutni nevtralci izvajali kontrolo v španskih lukah. Po najnovejših poročilih iz Londona se zdi, da bo Portugalska naposled vendarle popustila, zahteva pa, da se poveri kontrola na portugalsko-španski meji Angležem, v kateri ima portugalska vlada še največ zaupanja. To stališče je sicer žaljivo za vse ostale člane londonskega odbora, vendar pa v interesu stvari same zaradi tega nihče ne bo delal vprašanja.

Odločilna seja londonskega odbora

London, 17. febr. o. Senci je bila plenarna seja londonskega odbora za nevmešavanje v španske zadeve. Odobreni so bili vsi predlogi podobnih glede prepovedi protovojlovcev za Španijo in uvedbe mednarodne kontrole.

Francoški poslanik Cortés je izrazil zadovoljstvo Francije nad tem sporazumom. Francoška vlada je prepričana, da bo mogoče izvesti uspešno kontrolo in doseči resnično nevtralizacijo španske državljanske vojne. Francoška vlada bo strogla vse kar je v njeni moči, zahteva pa da store to tudi vse druge države.

Portugalski delegat je izjavil, da sprejme prepoved protovojlovcev, da pa si glede mednarodne mejne kontrole pridržuje premislek. Portugalska se čuti ogroženo po komunistizmu, ima pa dobro voljo pomoči do tega, da se španski dogodki omeje na Španijo.

Predsednik odbora lord Plymouth je pozval delegate, naj mu čim prej sporoče, do kdaj nameravajo vlade odrediti potrebne ukrepe.

Italijanski delegat Grandi je naglasil, da želi Italija, naj bi se sklepi odbora čim prej izvedli. Italija je za to, da se dajo kontrolni organi čim širša pooblastila. Obenem je v imenu italijanske vlade umaknil vse prejšnje pridržke glede izvoza španskega zlata in je apeliral na vse države, naj pokažejo dobro voljo.

Ruski delegat Majaki je v svojem govoru

kritiziral delo odbora, ki je potreboval nad dva meseca za sporazum, ki bi se bil lahko takoj dosegel, če bi bilo na vseh straneh dovolj dobre volje. Ruska vlada bo storila vse, da se izvedejo vsi sklepi tega sporazuma. Končno je izrazil upanje, da bo tudi Portugalska pristala nanj.

Zadnji je govoril nemški delegat Ribbentrop, ki je prav tako naglasil, da se je nemška vlada že od vsega začetka zavezala za nevtralizacijo španskih dogodkov in stavila razne predloge, ki pa so naleteli na gluha ušesa. Kljub temu pozdravlja nemška vlada ta sporazum in bo storila vse, da se uvede najstrožja kontrola.

Končno je bilo sklenjeno, da odbor do sobote počaka na odgovor portugalske vlade, nakar bodo takoj izdani ukrepi za izvajanje kontrole.

V Moskvi niso zadovoljni

Berlin, 17. februarja. w. Kakor poroča »Deutsche allgemeine Zeitung« iz Moskve, označuje »Pravda« doseženi sklepe londonskega odbora za nevmešavanje kot fašistično kontrolno komedijo. Predvsem smatra stališče Portugalske za zahrbtno igranje. Če Portugalska ne bo dopustila kontrole na svojem ozemlju, se mora razširiti kontrola tudi na portugalsko obalo. Dalje pravi moskovski list, da je potrebno vzeti fašističnim državam možnost, da bi v njim dodeljenih omah zlorabljale pomorsko kontrolo. Za tem poudarja, da morajo na podlagi londonskega sklepa sodelovati sovjetske ladje na isti podlagi v kontroli kakor angleške, francoske, nemške in italijanske.

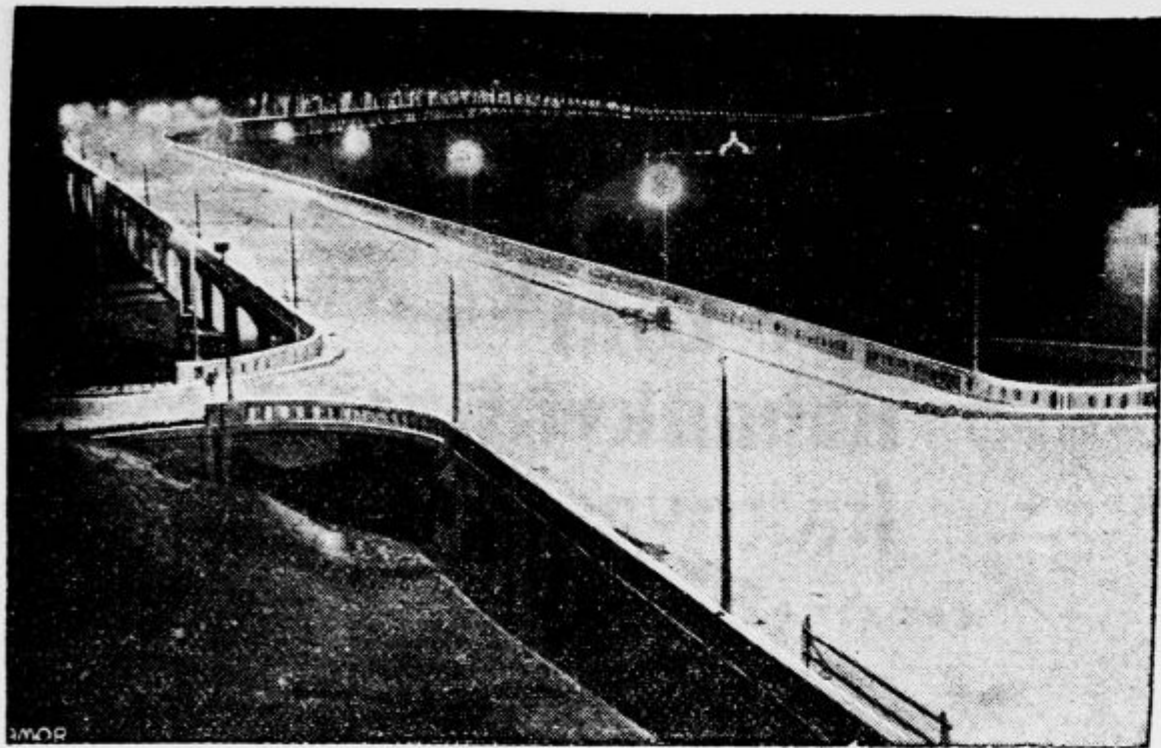
Boji za Madrid

Pariz, 17. februarja. o. Posebni dopisniki agencije Radio v Sevilli in Avili poročajo, da je Caballero v zadnjem času spravljal iz Albacete v Madrid 10.000 mož novih čet, da ojačijo madridsko posadko. Vlada hoče za vsako ceno preprečiti popolno obkolitev Madrida. Kljub temu je položaj Madrida zelo kritičen, ker je prekinjena zveza med Madridom in Valencijo po glavni cesti. Madridska vlada ima sedaj na razpolago samo nekatere stranske ceste, ki pa so zaradi silnega prometa in dolgotrajnega deževja v skrajno slabem stanju. V Madridu je zaradi tega začelo primanjkovati vsega. Vedno bolj se čuti pomanjkanje živil, ki jih ne morejo več dovažati v dovoljni meri. Poleg vojaške posadke, morajo prehranjevati tudi še 350.000 civilistov, ki mesta nečesto zapustijo. Evakuacija mesta je skoraj popolnoma ustavljena in spravlja v ledje vsak dan največ do 1.000 ljudi. Vladne čete so na jugu in jugozapadu prešle v ofenzivo in skušajo potisniti čete generala Franca nazaj in tako preprečiti grožnjo obkolitve.

Nesoglasja med Francijo in nemško vlado

Pariz, 16. febr. o. »Oeuvre« poroča, da so nastala med generalom Francem in nemško vlado precejšnja nesoglasja. General Franco ni hotel izpremeniti statuta rudarske družbe Rio Tinto, kakor je zahtevala Nemčija, da bi se v družbi povečal vpliv nemškega kapitala. Razen tega je general Franco odklonil tudi razne druge gospodarske koncesije, ki jih je zahteval general Fomel kot odškodnino za nemško vojaško pomoč. Nemci so tudi zelo nezadovoljni, ker se zavzema general Franco za to, da bi prišel na španski prestol princ Kaaver Bourbon-Parma, ki velja za nasprotnika Nemcev in za prijatelja Francozov in Angležev.

Čudo ameriške tehnike

Novi most, ki veže San Francisco z Oaklandom

Zlati vek v l. 2500

Neslutni razvoj tehnike — Enodružinske hišice širom zemlje — Energije iz etra — Pavšalen svetovni davek

Kdor proučuje zgodovino tehnike v njenih zvezah, bo odkril v njeni celotni podobi sedanosti tudi klisee bodočnosti. Znanstveni domišljiji je brez nadaljnega mogoče odgrinjati bodočo kulturno podobo sveta. Angleški vseučiliški profesor dr. Harry West, ki predava ta čas po Zedinjenih državah, napoveduje za l. 2500, zlati vek. Temu veku bo uspelo, dvigniti se s temelja danes vidnih tehničnih napredkov do neslutnih višin.

Malo letalo, ki se bo dvigalo in spuščalo navpično in bo torej neodvisno od letališč, bodo izumili v nekoliko sto letih, če že ne prej. Izdelovali ga bodo v seriji tako poceni, da ga bodo vsi uporabljali kot najbolj pogosti prometni pripomoček. Uporabljali ga bodo ljudje v veliko večji meri nego dandanež kolesa, motocikle ali male avtomobile. Ta mala letala bodo tako lahka in majhna, razen tega bodo zmogljivost motorjev tako dvignili, da se bo brzina prometa nezasišano povečala. Razdalje praktično ne bo več. Na razdalje kakor Pariz—London se bodo ljudje vabili na zajtrk.

Logična posledica tega bo, da bodo ljudje bivanje v tesnih naseljih občutili kot nečigvarstvo in nesmotrnost. Iz mest se bodo razvila tovarniška in trgovinska središča, dočim bodo enodružinske hiše z majhnimi zemljišči raztresene po vsej zemlji. Vsaka družina bo imela lahko svojo posebno bivališče, kajti zemlja bo po-

cenil, saj ne bo razdalja do delovnega prostora in višina, ki jo smatramo danes za negostoljubno, imela nobene vloge.

Vsak kulturni človek bo nosil radijski oddajnik in prejemnik v svojem majnem žepu. Ob vsaki uri se bo lahko po pravilni naravnosti zvežal s člani družine, prijatelji in znanci. Pri tem ne bo slišal le njih glasov, temveč bo gledal na majhnem zaslonu tudi njih obraze. Brzjav in telefon bosta tedaj že davno v muzeju. Potrebne energije bodo jemali ljudje iz etra, ki bo nasičen z umetnimi valovi.

Za uporabo teh valov bo vsak zemljan plačal pavšalen svetovni davek, zato pa bo iz te zakladnice energije jemal tudi potrebno silo za razsvetljavo in kurjavo. Svetloba in toplota postaneta skupna last, kakor danes pitna voda. Tudi zemlja bo dajala neprimerno več sadov in sicer po izrabi energijskih valov. Prehrana tudi najširših plasti ne bo delala nikomur več nobene skrbi.

Ni mogoče naštetati vseh pridobitev, ki jih za dobo čez 600 let napoveduje dr. West. Pravi pa, da ima zlati vek svoje pogoje. Svet z nesmiselnimi vojnami ne sme prej izvršiti samomora. Uvideti mora, da se najvišji smotri dajo doseči le s skupnim delom. Ko se bodo energije, ki jih porabljajo za oboroževanje in razdiralno tehniko, združile za građenje mirovno delo, bo nastopila zlata doba.

Generator v človeku

Električni grof Jan Bereny z energijo, ki proti jutru narašča, zvečer pa pojema

V Madžarski fizikalni družbi so preizkusili čudne sposobnosti grofa Jana Berenya. Njegovo telo izžareva električne toke, kakor da bi imel v sebi generator. Že prej so se večkrat pobavili z njegovimi nenavadnimi električnimi lastnostmi, to-

krat pa so učenjaki prvič napravili poskus se po vseh pravilih.

Veliko pozornost je zbudil poskus, ob katerem se je grof Bereny z levo roko dotaknil neonove žarnice, ki ni bila zvezana s kakšnim virom elektrike, z desno roko pa steklene plošče. Žarnica je v trenutku zažarela v rdeče-rumenkasti svetlobi. Magnetna igla se je vrtela pod vplivom prsta, ki je krožil nad njo. Zanimivo je, da grofova električna energija proti večeru popušča, proti jutru pa narašča. Videti je, da jo obnavlja nočni počitek. Bereny šteje danes 63 let in je svoje lastnosti odkril slučajno pred tremi leti.

Pobarvani zobje

V velikih družbah v New Yorku, v čajarnah in pri premierah opazuje lahko v zadnjem času nekaj novega. Nasmeih elegantnih dam izdaja, da si et dame barvajo zobe. Barva se ravna po barvi obleke. To novost so si izmislile parfumerije.

Barve so motno rdeče, nežno modre ali belo zelene, kakršne so pač obleke. Zobe namažejo z neko celuloidno smovjo, ki jo prevlečejo s tenko barvno plastjo. Parfumerije izjavljajo, da je barvilo neškodljivo, da se ne topi in meša z jedjo. Zdravniki pa so drugačnega mnenja in svarijo ženske, naj se varujejo slabih posledic, ki jih more imeti ta modna norost.

Stotisočletni nosorog

V Napajedlu na Češkoslovaškem, kjer so odkrili že mnogo prazgodovinskih zanimivosti, so našli okostje velikega predpopnega nosoroga. Strokovnjaki ga cenijo na kakšnih 100.000 let. Dragoceno najdbo z vso skrbjo odkopavajo in jo bodo shranili v prazgodovinskem muzeju v Brnu.

Zapustili so Malago

Zaradi bojev pred Malago je mnogo prebivalcev mesta in okolice zapustilo ta kraj. Kmetje so ostavili svoje domove ter naložili najnujnejše na tovarne živali. Na tem begu je pa mnogo ljudi pomrlo od lakote, mraza in drugega pomanjkanja

Mož z desetimi glasovi

V Rimu je umrl pred kratkim v starosti 80 let znani siciljski lutkar Achille Greco. Mož je nadaljeval več nego stoletno tradicijo svoje družine. Njegov oče je v Palermu ustanovil svetovno znano lutkovno gledališče, danes ga vodi že njegov vnuk. Achille Greco sam je imel neverjetno sposobnost, da je znal vsaki svoji lutki markirati poseben glas, imenovali so ga zato »mož z desetimi glasovi«. V mlajših letih je prepotoval ves svet in povsod so njegovo umetnost proslavljali kot neprekosljivo.

Lindbergh v Tripolisu

Iz Sicilije sta prispela z letalom v Tripolis polkovnik Lindbergh in njegova žena.

Novi prezident Finske

Za novega državnega predsednika Finske je bil te dni izvoljen Kallio. Bil je prej večkrat ministrijski predsednik in enkrat v tem svojstvu celo odstopil zaradi fašistovskega gibanja lapovcev

Dva zmagovalca v Chamonixu

Nemška smučarka Christl Cranzova in francoski mojster na smučeh Emile Allais, oba svetovna prvaka v alpski kombinaciji, si čestitata k doseženim uspehom na mednarodnih tekmah v Chamonixu

Mož s 24 ženami

Pisana zgodovina življenja igralca Jeana Pierarda

Jean Pierard, belgijski igralec, ki živi stalno v Hollywoodu, se ponaša s svetovnim rekordom posebne vrste. Te dni se je poročil 24-ič. Pri tem pa se ni še nikoli, vsaj formalno ne, pregrešil zoper obstoječe paragrafe o zakonu.

Ce nj usoda sama posegla vmes in poskrbela za to, da mu je boljša polovica odšla v boljše življenje, se je dal ločiti. Njegova tretja žena, neka Belgijka, se je vrgla skozi okno petega nadstropja, ko jo je mož presenčil v rokah ljubimca. Tekmeča je sicer Pierard vrgel skozi okno, toda žena mu je sledila, kakor je dokazala preiskava, prostovoljno. Zanimivo je, da se ni igralec nikoli poročil s kakšno pravo Američanko. Imel pa je za žene šest Belgijk, pet Rusinj,

po dve Nemki, Angležnji, Norvežanki in Bolgarki, pa pripadnice raznih drugih narodov. Žene so mu rodile 14 otrok, njegova sedma žena mu je povila dvakrat dvojčke.

Ameriške oblasti mu, ne morejo kakor rečeno dokazati nič neposilnega, vendar pa so se sedaj zavzele za njegov primer. Čeprav so navajene na rekorde vseh vrst, menijo, da mož vendarle pretirava. Država Louisiana je nalašč zavoljo njega sprejela zakon, po katerem se v njej noben mož ne sme poročiti več nego desetkrat. Kod se večkrat poroči, ga sicer ne kaznujejo, pač pa mu zakona ne priznajo. Može, ki ustvarjajo paragrafe v Louisiani, so pač mnenja, da tistim, ki v desetem zakonu še niso našli prave žene, pač ni nobene pomoči.

Najnovejša angleška moda

V Londonu pripravljajo veliko razstavo industrije. Zastopana bo tudi moda z modelom, ki ga prikazuje naša slika

Aretacija pred oltarjem

Nenadejano svidenje pustolovca in sleparja v ljubezni

Neko kmečko dekle iz okolice Varšave je prišlo v mesto, da bi si v cerkvi poiskalo tolažbe za ljubezensko bol. Mlad gospodič iz mesta ji je bil prisegel ljubezen, poleg tega ji je odvzel vse prihranke. Potem je izginil brez sledu.

Dekle je sedelo s solznimi očmi v cerkvi. Ni trajalo dolgo, da so se začele priprave za neko poroko. Ko sta ženin in nevesta

prispela, je dekle v svoje brezmejno začudenje spoznalo v možu svojega nezvestega ljubimca. Stekla je iz cerkve, stopila k prvemu stražniku in mu povedala svoje težave. Mož postave je poroko takoj ustavil, na komisariatu so ženinu izpršali vest. Priznal je svojo krivdo in so ga zaprli.

Družinsko življenje v vojašnici

Vojak se je vrnil z dopusta z dvema otrokoma

Že drugič se je v nekaj mesecih v Parizu zgodilo, da se je vojak vrnil z dopusta v spremstvu svojih otrok, da bi na ta način demonstrativno dokazal, da ga morajo brezpogojno odpušiti iz vojaške službe, kajti drugače bi morali njegovi otroci propasti. Tokrat je bil to topničar Charles Boquet, ki je slovil v svojo vojašnico z dvema malima deklama v naročju.

Seveda je to zbudilo pozornost in polkovnik, ki mora biti po pravilih oče svojih vajakov in zato tudi oče njegovih otrok,

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

Štirje milijoni bolnikov za hripo

Preiskave higijenskega oddelka Društva narodov ugotavljajo, da ni kazala hripa, ki razširja ta čas v mnogih evropskih državah, navzlic zelo številnim obolenjem niti za trenutek tolikšne umrljivosti kakor v hudih zimah 1918/19. in 1932/33. V Skandinaviji, Avstriji, Madžarski in balt-skih deželah ni bilo letos nobene resnejše epidemije hripe. Na Španskem, v Franciji, Jugoslaviji, Švici in Rumunski so bila obolenja mila.

Edino v Angliji, kjer so samo v Londonu in južnem ozemlju našli 4 milijone bolnikov, je bila umrljivost razmeroma visoka. Do konca januarja je umrlo okrog 1150 oseb. Odtlej je hripa v Londonu in južnih predelih nazadovala, v nekaterih mestih pa napredovala. Zanimivo je, da je epidemija v poedinah mestih poedinah dosegala višek ob različnih časih.

Letalska nesreča pri Berlinu

Nad Berlinom je divjal te dni hud vihar s snežnim metelom, ki je imel za posledico težko letalsko katastrofo. V tem viharju je neko veliko vojaško letalo prišlo v stik z vodom visoke napetosti na severni strani nemške prestolnice, treščilo je na tla in zgorelo. Petčlanska posadka je bila na mestu mrtva. Pretrgani od visoke napetosti pa je oplazil dva sprevidnika cestne železnice in ju težko ranil. Eden med njima je pozneje umrl.

Kanadske petorčice hočejo ugrabiti?

Po Kanadi se širi govorica, da nameravajo neki neznanci ugrabiti slovite kanadske petorčice, sestre Dionneove. Potnik v nekem avtobusu, ki je vozil iz Buffala v Toronto, je baže prisluškoval pogovoru dveh tujcev, ki se je bavil z ugrabitvijo. Vest je vzbudila v vsej Kanadi veliko pozornost in policija je strogo zastražila hospital dr. Dafoeja, kjer negujejo petorčice.

A NEKDOTA

Puškin je bil l. 1824. zaradi nekega prestopka odpuščen iz državne službe. Dostavilo so mu odlok, da je pregan na imenje. Na poti tja je srečal tovariša iz šolskih let, s katerim sta svojčas obiskovala licej v Carskem Selu.

Puškin je dejal nekdanjemu sošolcu: »Nekam slab si videti! Živeti bi moral bolj zase. Vidiš, jaz pravkar odhajam na imenje, kjer bom lahko živel v miru in samoti.«

Tovariš je vprašal Puškina: »Kaj ti je to predpisal zdravnik?« Puškin se je nasmešnil: »Ne zdravnik — temveč car...«

VSAK DAN ENA

To je pa že od sile!... Učijo se nas, da je treba, kadar ne teče motor, prižgati sveče...« (Le Rire)

A. Chrísti:

Spomini ekselence
Muholovceva

Roman

Toda Lomax je zmalaj z glavo. Nu, pustiva to, dragi! Daj, povej: čemu si prišel? Da me vidiš — vem, to je neogibni odgovor. Dobro je, da človek pri tem milo pogleda, razen če se je pravkar slabo najedel.

»Res sem prišel da te vidim,« je resnobno odvrnil George. »Saj veš, da sem te imel vedno za žensko velikega osebnega čara — in tudi za jako razumno.«

»Res? Kako dobro me pozna!«

»Ljuba Virginija, rad bi, da se seznaniš z mladim človekom, ki pride jutri na Angleško — gotovo ga boš znala nekoliko očarati.«

»Ali, dragi George, saj nisem čarovnica po poklicu. Takšni posli niso zelo spodobni. Prav za prav je to naloga za razne zapeljivke, ki jim ni treba gledati na dobri sloves —«

»O tem ne more biti govora, Virginija. Ta mladi človek — neki Kanadčan z imenom Mc Grath — ni vajen naših višjih družabnih krogov, in ljubo bi mi bilo —«

»Zakaj pa? Slutim, da se za vsem tem nekaj skriva, moj dobri George.«

»O, prav nič posebnega ne. Politični vidiki, ki jih ti ne bi razumela. Iz tehtnih razlogov bi bilo dobro prepričati tega Kanadčana, da je obnova monarhije v Koromandiji potrebna za evropski mir.«

»Kar praviš o evropskem miru, je seveda neumnost,« je mirno odvrnila Virginija. Toda pretendent na prestol — v tem je že kakšen mik. Koga pa misliš?«

Lomax je pomolčal. Prav za prav še ni vedel, ali bo Virginija res pripravljena za vlogo, ki ji je bila namenjena. Preveč radovedna je bila. Ker je pa očitno čakala odgovora, je dejal: »Princ Miha Obolov — strogo med nama, kakopak Toda ne zameri! Ne bi te smel nadlegovati s to rečjo. Ker nam je pa do tega, da ostanemo dominiji složni z nami, in ker je Mc Grath Kanadčan in ima velik vpliv na tamkajšnji tisk —«

»George,« mu je Virginija mahoma segla v besedo, »brezvesten lažnivec si!«

»Virginija!«

»Brezvesten! Popolnoma brezvesten! A vključ temu bova dognala, kaj se skriva za to stvarjo, zanesi se. Morda že v Chimneysu.«

»V Chimneysu misliš —?«

»Da, Culica mi je davi telefonirala in me povabila čez nedeljo.«

»Bojim se, da bo nekoliko dolg čas,« je Lomax zamrmral. »Družba ne bo po tvojem okusu.«

»O, jaz se bom že zabavala — in naprezala vse svoje čare, kakor ti praviš. Videti je, da postaja življenje mahoma jako zanimivo. Najprej izsiljevalec, za njim pa George Lomax v diplomatski zadregi. Ali bo zaupal lepi ženi, ki ga tako ganljivo prosi? Ne, prav do zadnjega poglavja ne bo njčesar izdal. Z Bogom, George! Še en ljubeč pogled, preden odideš... Ne? Oh, mihi George, nikar ne bodi slabe volje!«

Kakor hitro je Lomax s težkimi koraki zapustil hišo, je planila Virginija k telefonu, dobila takoj zvezo in velela, naj pokličejo lady Eileen Brentovo k aparatu.

»Si ti, Culica? Torej, jutri pridem k vam. Kako? Dolg čas? Kaj še! Pravim ti, da pridem, pa če bi me tukaj z divjimi konji vlekli nazaj. Tako, zdaj veš!«

Ko je videl, da so bila pisma izginila, se je bil Anthony spravljal v posteljo in do jutra trdno in nemoteno spal. Šele po tečem zajtrku se je dal prijaviti ravnatelju hotela in mu povedal svoj nočni doživljaj.

»Do policije se ne bi rad obračal,« je rekel nazadnje, kajti pri tatvini ne gre za dragocenosti, ampak za — neka pisma posebnega značaja —«

»Razumem,« je zamrmral ravnatelj in se potolažen oddahnil.

»Toda brezpogojno moram poizkusiti, da dobim ta pisma nazaj,« je Anthony nadaljeval, »in zato bi vas prosil za kar najnatančnejše podatke o natakarnju Giuseppeu.«

»Rade volje,« je ustrezljivo rekel ravnatelj. »Takoj poizvem, kar je treba. Čez pol ure upam, da vam bom mogel odgovoriti.«

»Najlepša hvala! Mnogo mi je do tega.«

Ko se je Anthony čez pol ure spet oglašil, imel ravnatelj že pripravljen listek, na katerem je bilo zapisano vse, kar je bilo znano o Giuseppe Manelliju.

»K nam je prišel pred tremi meseci. Bil je spreten in izkušen natakarn. Svoj posel je izvršno opravil. Na Angleškem živi menda že kakih pet let. Tu je spisek hotelov in restoranol, koder je delal. Sumljam je edino nekaj: v dveh izmed teh hotelov so se dogajale tatvine, ko je bil tam v službi.«

Anthony je pomislil. Ali je bil Giuseppe natakarn samo hotelski tat iz navade? Če je bilo tako, je bila nočna pustolovščina za Anthonyja brez vsakega pomena. Potem je bilo zgolj naključje, da so mu prišli tisti papirji v roke. A ne, mož se je kar tresel od razburjenja, ko je sredi gledal tiste papirje. Očitno je bil orodje, koder so bile katere neznane osebnosti. Šlo je torej za to, da zve — če je količkaj mogoče — kaj natančnejšega o Giuseppevih znanjih in zvezah.

To pa ni bilo lahko. Ostali hotelski uslužbenci niso bili prijatelji z njim in niso mogli ničesar povedati. Anthony je dal v nekaj časih spretno sestavljen oglaš in se je bal odpravljati v enega izmed restoranol, kjer je bil Giuseppe prejšnje čase v službi, ko je pozvonil njegov telefon. Vzdignil je slušalo.

Kulturni pregled

Tragedija sodobne Amerike
Po prvi reprizi „Simfonije 1937“ v drami

»Simfonija 1937«, delo Amerikancev Kaufmanna in Ferberjeve, je v idejnem, literarnem in dramskem pogledu dragocena vsega uvaževanja vredna novost, ki na prav naren način osvetljuje problematiko sodobnega gledališča in sodobne družbe ob enem. Igra, katere tehnika sledi p videzu deloma filmu, deloma reviji, je v svojem jedru brez primere več: revolucionaren poizkus razbiti tradicionalno etično in pesniško ogrado drame, ki se je za duha sodobnega življenja in za njegova odklopanje v resnici že zdavnaj prežvečala.

»Simfonija 1937« ne pozna več individualnega junaka in njegove tragične krivde, ne išče več očiščenja in odrešitve v blodnjah razbice duše. Življenje se ne da ločiti na veliko in malo, smešnost in veličastje sta eno v njem, le da je zorni kot, v katerem ju doživljamo, drugačen za žalost in drugačen za smeh, lekanje ideje, iskranje spoznanja in življenjskega reda, ki je bilo od nekdanj lastno slierni umetniški volji, je tu napravilo prostor neki na videz desinteresirani brezloedenosti, a zato še bolj naturalistično verni impresiji, v kateri sta avtorja zajela podoba vsega lepega in straholignega, malenkostnega in pretresljivega, kar nosi življenje v sebi. Ko človek gleda »Simfonijo«, ima vtis kakor da ta igra ni mogla biti napisana od človeške roke, saj nam prikazuje usodo ljudi urav v tistem samovoljnem neredu, v katerem teče življenje slehernega človeka in sleherne družbe. Človek ima vtis, kakor da se je igra v resnici zgodila nekoli po vseh teh prostorih, razgubljenih sredi gigantskega modernega mesta, in v vseh teh minutah in dneh, zdaj pa so zvoki in sence, ki so se takrat dotaknili eten, vstali iz tšine in v »Simfoniji« zaživeli iznova. Nobene tendence nista avtorja imela na početku svojega dela, mešeno ozračje, v katerem se giblje njuno dejanje, je tipična miselnost ogromnega dela današnje intelektualne Amerike: mešlost, kateri krajinja upanje in strah pred neizbežno socialno in moralno katastrofo, ki preži neke v breznu časa. A brezupna resignacija, ki kriti iz drame prav zato, ker je beseda prošnje in volje ostala zamočena, vzbudi v človeku odpor in upor in igra daje v svojem končnem učinku dojem odločno pozitivnih osnov in pozitivnega smisla, brez katerega si ne moremo misliti nobenega dejanja in nehanja pod solncem.

Drama Kaufmanna in Ferberjeve ima oblikovno in idejno svojo predhodnika v Dos Passosov, ki je v svojem romanu »Manhattan Transfer« pred leti na psihološko in literarno tehnično precej sliden način uporabil vizijo današnjega New Yorka. Kakor je »Manhattan Transfer« tragično veličastna epopeja ameriške metropole v vsej njeni materialni in duhovni vseobsežnosti, tako je »Simfonija« kosček razbitega zrcala, v katerem gleda sodobna ameriška družba svoj obraz. Finančniški in politični direktorji in sluge zapiti filmski umetniki in agentje gledal škli družb, histerične vlačuge v zakonskih posteljah in v ljubezen izgubljena dekleta — vse ena sama navratna ladja, ki tiho, brez geste, komaj z grenkim strahom neke na podzavestnem dnu polagoma plove v svoj potop. V tem kompleksu in iz te perspektive ni nič manj važna usoda A. Kovačiča.

Usoda A. Kovačiča

V najnovejšem zvezku beogradske »Javnosti« je izšel daljši članek iz peresa znanega pisatelja Djura Vilovića »Stučaj A. Kovačiča pisca najboljšeg hrvatskog romana«. Prispevek vsebuje nekatere nove podatke o življenjski in posmrtni usodi pisatelja, ki sodi med največje hrvatske literarne talente 19. stoletja, a je v zvezi temu pozabljen in zasenčen od pisateljev druge ali tretje vrste.

Vilović odkriva poglavitni vzrok te značilne usode v masčevanju konservativnih sil nad pisateljem, ki je bil eden prvih izpovedovalcev in predstavitev kulturno progresivnih idej v hrvatski literaturi. Vilovićeva izvajanja so nedvomno vredna širše pozornosti, zakaj zapostavljeni in stidrešet let po smrti preganjani hrvatski pisatelji je pisec romana »U registraturi«, ki je po sodbi M. Marjanovića »najmogočnejše delo hrvatske literature«. Ante Kovačič je nam Slovencem bližji tudi zaradi tega, ker je bil njegov oče Slovenec. Kovačič se je rodil v Mariji Gorici na spodnji Sotli. Za Slovence se je zanimal tudi na višku svoje pisateljske tvornosti, o čemer priča med drugim njegova povest »Ljubljanska katastrofa«.

Leta 1854 rojeni Ante Kovačič je dosegel l. 1880 doktorat iz prava. Politično je bil pristaš dr. Ante Starčevića, in sicer radikalnega omladinskega krila te stranke, ki so ga imenovali »steklisihi«. Zaradi tega so ga madžarske oblasti preganjale in šele leto dni pred smrtjo je bil dosegel dovoljenje, da sme odpreti v Glini samostojno

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal žid dr. Goldmann kot »majhno kompenzacijo za to, da se je pokojnik bavil z literaturo in tovarišem advokatom prepuščal stroškovniku!« Zares, ganljivo človekoljubje, dostojno dr. Goldmanna — toda bila je vsaj neka pomoč rodbini pisatelja najpomembnejšega hrvatskega leposlovnega spisa!

Vilović podrobno opisuje nadaljnjo težko usodo Kovačičeve rodbine, zlasti pritisk na njegovo vdovo, da zapusti pravoslavje, če hoče dobiti službo učiteljice. Kovačičovo delo je bilo dolga leta zapostavljeno in neznanu. Ko je Matica Hrvatska izdala l. 1911 roman »U registraturi« v 12.000 izvodih, je bilo to pravo odkritje in občinstvo je kmalu razgrabilo vso naklado. L. 1919 je brez vrednosti rodbine izšla druga izdaja na slabem papirju. Lani je roman izdalo Jug. profsorsko društvo, ne da bi bilo plačalo rodbini par honorarja.

Ante Kovačič, velik talent in še vedno premalo ocenjen pisec, je v Zagrebu preziran. Tovarnar klobas Rabus je dobil svoj ulico, eden najbolj hrvatskih piscev Ante Kovačič je nima, čeprav je bil korenit

mu, da se je bil oženil s Srbkinjo. Za življenja je izdal samo dve knjigi in eno brošuro; za vse tri edicije je bil moral sam plačevati stroške. Imel je deficit. Pozneje je zamljal iskal založnika za svoje delo. Posebno so ga napadali cerkveni krogi. Ko je izhajal v »Vijencu« roman »U registraturi« — in kaj pomeni to delo v hrvatski književnosti, smo povedali spredaj — ga je »Katalički List« vztrajno napadal za stran nemorale. Zaradi pritiska cerkvenih krogov je uredništvo »Vijenca« ustavilo v nadaljnjem letniku Kovačičevo sotrudištvu in nadomestilo njegov roman s prevodom italijanskega katoliškega pisatelja Fogazzara. Vilović obtožuje za te napade in spletke Kovačičevega šolskega tovariša, poznejšega mitropolita dr. Bauerja. Zaradi teh napadov ni »Vijencu« priobčil novega Kovačičevega romana »Demagoge«, ki so ga pozneje pri Matici Hrvatski izgubili.

Ko je Kovačič umrl, so celó listi, v katerih je sam sodeloval, zabeležili njegovo smrt s kratkimi vtrsticami. Na njegovem grobu je imel pesnik Avgust Harambašić tako raztresen govor, da se je namesto vzklila: »Slava Anti Kovačiču!« oglašil vzklil: »Slava Anti Starčeviću!«, čeprav je le-ta še živel. Na račun te raztresenosti ob Kovačičevem odprtem grobu so pozneje še dolgo zbijali dotipe. Udovala s petero dečice je ostala brez sredstev, pogrebne stroške pa je plačal

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo or, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisi in živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamki L., če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, ostroga jih je vpisati v pisnu obnem s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana števil. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: **Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.**

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pozor frizerji!

Iščem za takoj dobrega frizerja, pomočnika in frizerko. Plačam po sposobnosti od 300—400 Din na mesec in vso oskrbo. Mirko Zetoviti, frizer, Ruše pri Mariboru.

Mizar

1 ženo hlačno, dob. mesto za čiščenje fine kavarnice. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobra služba«.

Inženjerja

alt absolventa tekstilne šole, brezhibnega karaktera, dobrega obnašanja, s sposobnostjo za obiskovanje strank s znanjem državnega in nemškega jezika, iščem. — Zeljena je izterpana ponudba s navedbo starosti, prakse, seznaja službo, plačilnih pogojev in dneva vstopa. Sodelovalca možgala, ako nudite razporeda s 150.000 Din. Ponudbe pod »Arjeje št. 514 na podružnico Jutra Maribor.

Pošteno dekle

ki zna samostojno kuhati in je zmožna tudi vseh drugih hišnih del, sprejemem takoj. Pisemne ponudbe na og. odd. Jutra pod šifro 7774.

Frizerko(-ja)

dobro mol in praktičnost ali vajenico, že s daljšo učno dobo, sprejemem. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Pravzrten salon«.

Delavca za skladišče in mešana domača dela takoj sprejemam. Kmečki fant, vajeniški prosti, 20 let star, imajo prednost. Ponudbe pod »Delavce na og. odd. Jutra«.

Natakarji

donošalec, mlekja dobre mol, dobre mesto. Stalna služba. Naskop 15. marca, 1. aprila, 1. maja. Ponudbe je poslati do 24. februarja s prepisi sprejetele določene službe na og. odd. Jutra pod nazivom »Za Ljubljano 1937«.

Knjigovodjo in in korepondenta solidno, vestno, samostojno mol, zmožnost, nepodorna nemškega in italijanskega jezika, veziraneja v lesni stroj, sprejme 1. aprila Fr. Gorjanc, Kranj.

Dekle

ki je služilo delj časa v boljši hiši, vajeno vseh gospodinskih del in kuhinjskih del, 1. marca. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Pridana«.

Službe išče

Vrsta beseda 50 par, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kuharica

vajena vseh hišnih del, stara 30 let, želi mesto gospodinjice pri starejšem gospodu ali gospji. Naskop po poslovalnicah Jutra.

Vajenci(ke)

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brivskega vajenca sprejemem takoj. — Stane Bredač, brivski salon, Medvedova 22, Ljubljana VII.

G. Th. Rotman:

Profesor Bizgec gre na potovanje okoli sveta

24

Tudi druga deska je kmalu odnehala, in naši potniki so zlezli na podstrešje. V svoje presenečenje so našli tam veliko okno, tako da se jim je zdel beg kaj lahka reč. Eno izmed odtrganih desk so porinili skozi okno in rogove drevesa, ki je stalo zraven hiše. Nato so drug za drugim zajahali desko in prišli po nji na drevo, z drevesa pa na tla.

Potniki

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krajevne

zastopnika za Maribor in okolice, mlajši, moč, iz špecijalne stroke, za poset trgovin s živimi potrebščinami in sprejemem proti fiksumu in proviziji. Gospodje, ki imajo še druga zastopstva, ne pridejo v poštev. Ponudbe s navedbo dosežanega delovanja in referenc na Pulovista, Zagreb pod »Krajevne«.

Zasluge

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsako prepisovanje na stroj prevzamem na dom. Naslov pustiti na og. odd. Jutra.

Zastopstva s komisijskimi skladišči, sprejemamo. — Posedujemo postopce za vsako robo, v vsaki stvari samo kurirski predmeti. Dajemo polno garancijo v denarju ali garancijem pismu. Ponudbe na: »Uručenje za zaščito naslovljenih trgov, pomočniki« pri »Činovnikih, Zagreb, Amurica ul. 1/L«.

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Veletrgovci pozor! Prodajam ca. 300 tisoč, finih damskih svilenih nogavic v partiji po zelo ugodnih cenah. Ponudbe na »Tekstilna industrija« v Ribnici na Dolenjskem.

Trgovsko opravilo za trgovino s mešanim blagom, poceni prodajam. Ponudbe pod »Opravila na og. odd. Jutra«.

Solidna trgovina odda pod tovarniško ceno: žensko voleno robo, moške kangerane, živo rdeče sukno (fino), škotski sefir za ravce (1500 m, angleške tiskane (1000 m), v kosi ali večjih partijah. Ogled neobvezen. Naslov za rene kupce v vseh poslovalnicah Jutra.

Glasbila

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pianino

v modernem slogu, majhen, poceni in s lepim glasom na mesečne obroke po Din 300. Zaloga klavirjev F. Forner, Maribor, Gosposka 41.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Avtomobili

malu rabljeni, tovarni od 1 do 4 ton, osebni mali in veliki, tudi proti hranilnim knjigom, največje pri O. Zuzek, Krupp zastopstvo, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Stroji

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sivalne stroje

malo rabljene, Singer, Pfaff poceni kupite pri Promet, nasproti Krizank.

Klobučarji pozor!

Poceni naproday: Lastirni stroj dvojen, tehta ca. 400 kg, fabrikat: Rihard Herz, Dunaj XVI., šivalni stroj za stamnike Zak. »Antar«, B. fabrikat H. Grosmann, Dresden. Oba stroja sta skoro nova, v najboljšem stanju. Ogled lahko v pogovoru. Vprašati pri: Ivan Kravos, Aleksandrova 13. Maribor.

Krožno žago (Abschürkular) 8 m dolžina, rabljeno v dobrem stanju kompletno s predelanim kupim. Ponudbe pošiljate na Stojan Besenčič Bihadž Vrb. banovina.

Kupim

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stare avto gume v vseh dimenzijah, kupim stalno po najvišjih cenah. Ivan Prešern.

Kupimo vagonke množično lesa, ki je pripraven za oborožitev instrumenti: les. Ponudbe poslati na Firno Antone Benčec & sin. Petrovgrat.

Stručnico veliko, brezhibno za stručenje, v polmeru najmanj 55 cm kupim. Ponudbe na J. Lavrič, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 1.

Kapital Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vloge dlanje Zadrzne vrese in Zvez sloj, zadržan prodaj. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Zvez«.

Hranilne knjižice Nakup in prodaje vseh denarnih zavodov iz poslovalnic po najvišji ceni takoj v gotovini.

Alojzij Planinšek Ljubljana, Beethovnova ul. Telefon 35—10.

Posojila dajemo v gotovem denarju in blagovnih bonih. H. mes. Zagreb. Masarykova ul. 11.

Bančno kom. zavod izvršuje najboljše nakup in prodaje

Hranilne vloge Ljubljanske kreditne banke večje zneske kupim: zaplače se takoj po najvišji ceni.

A. Planinšek Ljubljana, Beethovnova ul. 11/L.

Vloge Ljubljanske kreditne in Zadrzne gospodarske banke, kupimo. Gotovina takoj. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »P. A.«

Pariška razstava Za čast svojega naroda ščem pri postojnih narodno zavodnih slovenskih ljudih takojšnje posojilo v znesku 10.000 Din proti jamstvu v mnogo višji vrednosti. — Ponudbe sprejemam do 23. t. m., kasneje ne več. — Ljubljana, Novi trg 2. R. Jakopič.

Nova, solidno zgrajena

HIŠA v ŽEROVNICI nasproti železniške postaje naproday.

Vsa hiša podkletena — šest sob, kuhinja in vse pritlikline — velik sadni in zelenjadni vrt. — Zgrada pripravna za gostilno ali za letovišče. — Vse informacije daje trdka AND. MEJAC, Komenda pri Kamniku.

Vsem, ki ste spremlili našo nepozabno mamo, gospo

JOSIPINO ČERNAK, roj. MAHKOVEC

na njeni zadnji poti, kakor tudi za poklonjene vence in cvetje ter prisrčne izraze sočutja, izrekamo najtoplejšo zahvalo. Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v petek 19. t. m. ob 7. uri.

V LJUBLJANI, dne 17. februarja 1937.

ZALUJOČI OSTALI.

Hranilne knjižice

kupite ali prodaste potom moje pisarne najboljšo

Rudolf Zore Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38—10.

Obrt

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Podjetje Večje industrijsko podjetje (opekarna) v Siovenji se pod ugodnimi pogoji prodaja. V plačilo se sprejmejo tudi vloge knjižice večjih denarnih zavodov. Vprašati pod »Milijone na og. odd. Jutra«.

Gumbi - plise entel - atur - predisk monogrami, hitro izvrši Matek & Mikol Ljubljana, poleg hotela Štrukelj.

V najem Trgovino s mešanim blagom na prometnem kraju v Mariboru, dam v najem 1. aprila. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Maribor«.

Lokali Trgovski lokal Na Sv. Jakoba rgu in v Florjanski ulici oddam takoj. Pripraven za mizarske izlozbe.

Mesarijo in prekaževalnico na lepem starem mestu, s pritlikinami, oddam do 1. marca. Studenci pri Mariboru, Aleksandrova c. 45.

Gostilno oziroma restavracijo v središču mesta Maribor, prodam ali oddam v najem. Potrebno kapital 60.000.— Ponudbe pod »Dalmatince na podružnico Jutra«.

Posest Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvodrzišinsko hišo v Slov. Bistrici 129 zgodno prodam. Pojasnila se dolo lastnem.

Iščemo kvaliteten

lomljen kamen v barvi marmor, polmarmor ali kake druge vrste, primeren za terazzo-dela in umetni kamen. — Vzorci in ponudbe poslati: Industriji betonskih proizvodov — Braće Krsmanovića ul. 27, Beograd.

Prilika za nabavo pristnih perzijskih preprog

Več komadov novih in starih, vseh velikosti po izvanredno nizkih cenah. Interesenti vabljani! Ogled in informacije pri trdki D. OSTROŽNIK, Specijalna trgovina Pasaža-Nebotč. Ljubljana.

»HOHNER« najpopolnejše harmonike sveta GENERALNO ZASTOPSTVO F. SCHNEIDER Zagreb, Nikolićeva ul. 10.

Nova, solidno zgrajena

HIŠA v ŽEROVNICI nasproti železniške postaje naproday.

Vsa hiša podkletena — šest sob, kuhinja in vse pritlikline — velik sadni in zelenjadni vrt. — Zgrada pripravna za gostilno ali za letovišče. — Vse informacije daje trdka AND. MEJAC, Komenda pri Kamniku.

Vsem, ki ste spremlili našo nepozabno mamo, gospo

JOSIPINO ČERNAK, roj. MAHKOVEC

na njeni zadnji poti, kakor tudi za poklonjene vence in cvetje ter prisrčne izraze sočutja, izrekamo najtoplejšo zahvalo. Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v petek 19. t. m. ob 7. uri.

V LJUBLJANI, dne 17. februarja 1937.

ZALUJOČI OSTALI.

V Brežicah

im okolišč so naproday hiše, krasna stavbica, vinogradi, sadovnjaki, gospodovi in zakrojeni deli Atomovega veleposredstva. — Pojasnila: Ing. Makian Otmar, Brežice.

Kupim hišo donosno, solidno, v Ljubljani - Bešigred, šiška ali center. Cena 250 do 500.000 dinarjev, po možnosti s hišpoteko. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Bres po-sredovalca 333«.

Stanovanje Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čisto stanovanje dvoobno ali enosobno, oddam za marec: ena soba ima poseben vhod. Rihardjeva 2, Kolesarje, Mirje.

Stanovanja Štirisob. stanovanje s kuhinjo, kopalnico in drugimi pritlikinami v II. nadst. hiše blizu kavarni Evrope oddam s 1. marcem. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Center«.

Naročniki »Jutra« so zavarovani za 10.000 Din.

Zahvala.

TRGOVSKI SAMOPOMOČI v MARIBORU izreklam iskreno zahvalo za točno in izdatno izplačilo podpore po moji umrli soprogi Glaser Mariji.

Usojam si vsem gospodarskim osebam toplo priporočati, da pristopijo k tej kulantni in dobroteljni instituciji, ki nudi posmrtno zavarovanje proti nizkim prispevkom.

MARIBOR, dne 16. februarja 1937.

Glaser Julius sen., stavbenik.

LIPSKI SPOMLADNI SEJEM 1937 (Leipziger Frühjahrsmesse 1937)

ZACETEK 28. FEBRUARJA

60% POPUSTA NA VOZOVNICAH na nemških železnicah, znaten popust v drugih državah.

Vsa pojasnila dajeta častna zastopnika: Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana, Tyrševa 33, telefon 27-62. JOSIP BEZJAK, Maribor, Gosposka ul. 25, telefon 20-97.

in ZVANICI BIRO LAJPCISKOJ SAJMA, Beograd, Knez Mihajlova 33/1, telefon 24311.

JOVANA L. ACIMOVIČA posestnika in spediterja

v 54. letu njegove dobe.

Njegove zemске ostanke bomo izročili materi zemlji v petek, dne 19. t. m. ob 9. uri.

Prosimo tihega sožalja.

RAKEK, 17. februarja 1937.

Zalujoča žena DRAGICA s hčerkama RUŽICO in MILENO ter vse ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti sporočamo, da je dne 16. februarja po težki bolezni preminula v Trstu gospa

AUGUSTA VODOPIVEC roj. MACHNE

VDOVA PO VELIKEM ŽUPANU

Drago pokojnico položimo k večnemu počitku v rodbinsko grobnico v Trstu.

TRST — LJUBLJANA, 17. februarja 1937.

RODBINI MACHNE in SMOLE.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak — Vsi v Ljubljani.